

СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ

УДК 658:338.242

<https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2020.1.2.15>**Н.В. МЕШКОВА-КРАВЧЕНКО**

Херсонський національний технічний університет

ORCID: 0000-0001-5296-8687

А.В. ТАРАСЮК

Херсонський національний технічний університет

ORCID: 0000-0001-7765-502X

**ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

Враховуючи динамізм розвитку економічної системи, мінливість та непередбачуваність бізнес-середовища, що створює загрози для діяльності підприємств, зазначено, що пріоритетним завданням бізнесу є побудова ефективної системи економічної безпеки.

Ознайомлення з сутністю категорій економічної безпеки підприємства загалом чи окремих складових та потенціалу підприємства свідчить про тісний зв'язок між даними категоріями. Без наявності потенціалу неможливо забезпечити відповідний рівень економічної безпеки в даній сфері. Однак, ефективно використовувати, навіть уже наявний потенціал підприємства, а тим більше формувати потенціал розвитку неможливо без ефективної дії системи підтримки належного рівня економічної безпеки.

Розглянуто аспекти окремих складових економічної безпеки, зокрема техніко-технологічної, кадрової, інформаційної, інноваційної, соціальної у взаємозв'язку з відповідними складовими потенціалу підприємства. Оцінка потенціалу підприємства загалом і окремих його складових дозволяє виявити проблемні сфери, і прийняти відповідні управлінські рішення щодо формування оптимального потенціалу, і на цій основі, створити можливості для підвищення рівня економічної безпеки. Особливу роль відведено інформаційній складовій економічної безпеки. Однак, зазначено на доцільність розгляду як потенціалу підприємства, так і безпеки підприємства тільки в системі взаємопов'язаних елементів.

Сталий розвиток підприємства пов'язаний не тільки з адаптацією до ситуації, що склалася в зовнішньому середовищі, а і активне використання потенціалу підприємства для зміни зовнішнього середовища, для створення більш безпечних умов для бізнесу, гармонізації економічних інтересів суб'єктів ринку.

Ключові слова: економічна безпека, потенціал, підприємство, розвиток, функціональні складові, управлінські рішення.

Н.В. МЕШКОВА-КРАВЧЕНКО

Херсонський національний технічний університет

ORCID: 0000-0001-5296-8687

А.В. ТАРАСЮК

Херсонський національний технічний університет

ORCID: 0000-0001-7765-502X

**ПОТЕНЦІАЛ ПРІДПРИЯТТЯ КАК ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ЕКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ**

Учитывая динамизм развития экономической системы, изменчивость и непредсказуемость бизнес-среды, которая создает угрозы для деятельности предприятий, указано, что приоритетной задачей бизнеса является построение эффективной системы экономической безопасности.

Ознакомление с сущностью категорий экономической безопасности предприятия в целом или отдельных составляющих и потенциала предприятия свидетельствует о тесной связи между данными категориями. Без наличия потенциала невозможно обеспечить соответствующий уровень экономической безопасности в данной сфере. Однако, эффективно использовать, даже уже имеющийся потенциал предприятия, а тем более формировать потенциал развития невозможно без эффективного действия системы поддержания надлежащего уровня экономической безопасности.

Рассмотрены аспекты отдельных составляющих экономической безопасности, в частности технико-технологической, кадровой, информационной, инновационной, социальной во взаимосвязи с соответствующими составляющими потенциала предприятия. Оценка потенциала предприятия в целом и отдельных его составляющих позволяет выявить проблемные сферы и принять

соответствующие управленческие решения по формированию оптимального потенциала, и на этой основе создать возможности для повышения уровня экономической безопасности. Особая роль отведена информационной составляющей экономической безопасности. Однако, указано на целесообразность рассмотрения как потенциала предприятия, так и безопасности предприятия только в системе взаимосвязанных элементов.

Устойчивое развитие предприятия связано не только с адаптацией к ситуации во внешней среде, а и с активным использованием потенциала предприятия для изменения внешней среды, для создания более безопасных условий для бизнеса, гармонизации экономических интересов субъектов рынка.

Ключевые слова: экономическая безопасность, потенциал, предприятие, развитие, функциональные составляющие, управленческие решения.

N.V. MIESHKOVA-KRAVCHENKO

Kherson National Technical University

ORCID: 0000-0001-5296-8687

A.V. TARASIUK

Kherson National Technical University

ORCID: 0000-0001-7765-502X

ENTERPRISE'S POTENTIAL AS A BASIS FOR ECONOMIC SECURITY

Given the dynamism of economic system development, the business environment volatility and unpredictability, which poses a threat to the enterprises activity, it is stated that the priority of business is to build an effective economic security system.

Introduction to the nature of the enterprise's economic security categories as a whole or its individual components and potential indicates a close relationship between these categories. It is impossible to ensure an economic security adequate level in this area without the potential availability. However, it is not possible to effectively use, even the existing enterprise's potential, and even more so it is impossible to form the development potential without effective functioning of the system of maintaining the proper economic security level.

The aspects of economic security individual components, in particular technical, technological, personnel, information, innovation and social in relation to the relevant enterprise's potential components are considered. Enterprise's potential assessment as a whole and its individual components makes it possible to identify problem areas and make appropriate management decisions on the optimal potential formation, and on this basis, create opportunities for improving the economic security level. A special role is given to the economic security information component. However, it has been pointed out that it is advisable to consider both the enterprise's potential and the enterprise's security only in the system of interrelated elements.

Sustainable enterprise development is connected not only with the adaptation to the situation in the external environment, but also the active enterprise's potential use to change the environment, to create safer conditions for business, to harmonize the market player's economic interests.

Keywords: economic security, potential, enterprise, development, functional components, management decisions.

Постановка проблеми

В умовах непередбачуваності та нестабільності зовнішнього і внутрішнього середовища бізнесу пріоритетним завданням для стабільного функціонування та розвитку підприємства є забезпечення ефективної системи економічної безпеки. Успішна діяльність підприємства, що здійснюється в трансформаційному полі сучасної економіки, характеризується наявністю загроз як всередині, так і ззовні підприємства передбачає впровадження власної стратегії економічної безпеки, яка б враховувала різноманітні аспекти його функціонування.

Актуальним питанням забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємства є розуміння формування належного підґрунтя – потенціалу, реалізація якого дозволить протистояти загрозам зовнішнього та внутрішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню категорії економічної безпеки останнім часом приділяють значну увагу. Теоретичні основи та практичні підходи щодо забезпечення економічної безпеки підприємств в цілому, чи окремих складових висвітлені в працях таких науковців, як Б. М. Андрушків, Г. А. Івашенко, Н. В. Коленда, В. В. Лойко, Л. Я. Малюта, Т. М. Мужанова, С. В. Філіппова, А. В. Череп, С. О. Черкасова, О. Ф. Ярошенко та ін. Однак, неоднозначність, складність даної категорії, зумовлюють необхідність подальших поглиблених досліджень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства з урахуванням наявних та перспективних можливостей підприємства.

Формулювання мети дослідження

Мета – дослідження взаємозв'язку економічної безпеки та потенціалу підприємства для удосконалення управління діяльністю підприємства в умовах сучасного бізнес-середовища.

Викладення основного матеріалу дослідження

Економічна безпека – категорія багатоаспектна, що змінювалася в часі. Первісне поняття економічної безпеки розглядалося як забезпечення умов збереження комерційної таємниці й іншої секретної інформації підприємства [1]. Зміна умов діяльності підприємств, що стосується динамічності та непередбачуваності бізнес-середовища і, відповідно, необхідності адаптації внутрішнього середовища, внесла корективи в сучасне розуміння категорії економічної безпеки.

Зокрема, економічну безпеку підприємства визначають як універсальне та комплексне поняття, в основі якого закладено систему забезпечення та захисту економічних інтересів підприємства від впливу зовнішніх та внутрішніх загроз, досягнення захищеності його потенціалу розвитку від негативного впливу загроз та небезпек, створення відповідних умов щодо набуття здатності відновлюватись та постійно розвиватись в умовах високодинамічних змін ринкового середовища [2].

Також, розглядають економічну безпеку як стан захищеності підприємства, який забезпечується при органічному симбіозі досягнення результатів діяльності підприємства та формуванні його здатностей [3].

Враховуючи, що потенціал підприємства, частіш за все, трактують як сукупність необхідних для функціонування та розвитку підприємства різних видів ресурсів або реальну чи можливу здатність цілеспрямовано діяти, економічна безпека підприємства тісно пов'язана з його потенціалом. Стан економічної безпеки, захищеність від загроз і небезпек, дозволяє якнайкраще реалізувати потенціал підприємства, однак, забезпечити економічну безпеку підприємства можливо тільки за умов наявності відповідного потенціалу (ресурсів та здатності).

Слід зауважити, що економічна безпека дозволяє забезпечити стабільну та ефективну діяльність в теперішньому часі (реалізацію поточного потенціалу) і високий потенціал розвитку в майбутньому (стратегічний аспект формування потенціалу).

Тобто, економічну безпеку розглядають, як

- стан оптимального для підприємства рівня використання його економічного потенціалу, за якого діючі та/або можливі збитки виявляються нижчими за встановлені підприємством межі [4];
- наявність конкурентних переваг, зумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства до його стратегічних цілей і завдань [5].

Не має єдиного переліку функціональних складових економічної безпеки. Більшість складових економічної безпеки співпадає з назвами складових потенціалу підприємства: операційна (виробнича), фінансова, кадрова, техніко-технологічна, інтелектуальна, інноваційна, інформаційна.

Один із підходів до визначення безпеки, як стану ефективного використання ресурсів, передбачає саме ефективне використання ресурсного потенціалу підприємства загалом чи окремих складових.

Індикатором рівня операційної безпеки є ефективність використання ресурсів, стосовно підприємства реальної економіки – ефективність реалізації виробничого потенціалу.

Фінансова безпека пов'язана зі станом та рівнем реалізації фінансового потенціалу, обсягом власних, позикових та залучених фінансових ресурсів підприємства, які знаходяться в його розпорядженні для здійснення поточних і перспективних витрат.

Техніко-технологічна безпека підприємства – це стан найбільш ефективного використання його техніко-технологічного потенціалу з метою досягнення цілей розвитку підприємства в умовах конкуренції і господарського ризику. Основним об'єктом дослідження є техніко-технологічна база виробництва, з урахуванням можливих загроз та небезпек, які виникають в процесі діяльності у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Техніко-технологічна безпека передбачає досягнення в процесі експлуатації обладнання не лише економічних цілей (підвищення обсягів виробництва, зменшення собівартості продукції, зниження відсотку браку), а й соціальних (формування сприятливих умов для виконання працівниками виробничих завдань: ергономічні характеристики обладнання, оптимальні норми виробітку, виробнича дисципліна) [6].

Технологічна безпека на всіх ієрархічних рівнях (держави, регіону, підприємства) забезпечується за рахунок впровадження новітніх технологій та інновацій на основі досягнень науково-технічного прогресу, збереження рівня науково-технічного потенціалу та раціонального використання інтелектуальних і технологічних ресурсів, що сприяє забезпеченню технологічної незалежності [7].

Кадрова безпека залежить від рівня використання трудового потенціалу підприємства. Безпека підприємства залежить від спроможності персоналу ефективно уникати можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки негативного впливу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства.

Традиційно трудовий потенціал підприємства поділяють на потенціал технологічного персоналу та управлінський потенціал. Як правило, оцінка потенціалу технологічного потенціалу здійснюється за показниками забезпеченості, структури, руху, ефективності використання, і, в основному, характеризує поточний стан економічної безпеки. Оцінка управлінського потенціалу здійснюється як на основі традиційних показників (питома вага управлінського персоналу у загальній чисельності працівників, продуктивність праці управлінського персоналу, коефіцієнт ефективності витрат на управління), так і пов'язаних з необхідністю забезпечити економічну безпеку підприємства, зокрема, забезпечення підприємства і його окремих підрозділів управлінським персоналом, кваліфікація і досвід якого відповідає сучасним вимогам управління бізнес-процесами і зумовлює результативність діяльності підприємства, зокрема інноваційної.

На думку науковців та практиків, актуальним є саме окреслення та створення можливостей набуття професійних компетентностей, затребуваних в сучасних бізнес-структурах. При цьому, зростає значимість набутих компетентностей саме управліннями. Доведено, що для мінімізації можливих негативних наслідків необгрунтованого прийняття рішень менеджери підприємства повинні мати якісний рівень теоретичної та практичної підготовки й постійно оновлювати знання, що дозволяють визначати оптимальні партії виробництва кожного виду продукції, а також порівнювати отримані результати з прогнозованими й обирати найоптимальніший та менш ризикований варіант виробництва [8].

Підготовка фахівців повинна здійснюватися з урахуванням вимог роботодавців, що вимагає постійного оновлення освітніх програм на основі компетентнісного підходу за результатами здійснення стейкхолдерами моніторингу якості освіти.

Сучасні реалії економіки пов'язані з актуалізацією соціального та екологічного спрямування діяльності підприємств.

Соціально-економічна безпека підприємства – це стан, який характеризується надійною захищеністю соціально-економічної системи від наявних та потенційних загроз із внутрішнього та зовнішнього середовища, який дає можливості для самоорганізації та саморозвитку, збереження та розвитку трудового потенціалу, гарантує стійкість та стабільність, відповідний соціальний стан та рівень життєзабезпечення в умовах відповідного рівня прибутковості та узгодженості й реалізації економічних інтересів [9].

Підприємство буде захищеним за умови узгодженості економічних та соціальних цілей своєї діяльності та будучи соціально відповідальним перед суспільством.

Для найбільш повного розкриття трудового потенціалу підприємства, що в свою чергу підвищить рівень економічної безпеки підприємства, слід розробляти і реалізовувати систему заходів, спрямованих на поліпшення умов праці, побуту, соціально-культурного обслуговування, створювати мотиваційну систему розвитку працівників, формування потреб, інтересів до посилення трудової та творчої активності.

Споживачі, більш лояльні до підприємства, надають перевагу товарам саме цього підприємства, якщо результативність соціальної діяльності значима для оточення. Діяльність підприємства повинна відповідати очікуванням суспільства, пов'язаним з дотриманням етичних, правових, благодійних принципів.

Наразі підприємства для підвищення рівня економічної безпеки повинні спрямовувати частину своїх зусиль і ресурсів на вирішення внутрішніх і зовнішніх проблем соціального характеру, що в свою чергу збільшує потенціал підприємства. Соціальна діяльність підприємства направлена на забезпечення соціальної безпеки окремого працівника, його родини, його оточення як на місцевому, так і на національному рівні.

Екологічна безпека пов'язана із рівнем захищеності як працівників в межах підприємства, так і загалом громадськості від негативного впливу забрудненого навколишнього середовища та зменшення шкідливого впливу на довкілля. Рівень екологічної безпеки залежить від рівня техніко-технологічного потенціалу, інноваційного потенціалу щодо даного напрямку, та потенціалу персоналу.

Прийняття рішень щодо забезпечення економічної безпеки за будь-якою складовою як в цілому, та і загалом управлінських рішень неможливе без наявності необхідної інформації. Спроможність управлінців ефективно уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки впливу внутрішнього та зовнішнього середовища можливо, якщо не тільки охороняти власну інформацію від конкурентів, а і добувати відповідну інформацію як внутрішню, так і зовнішню, та розповсюджувати задля підвищення рівня транспарентності.

Інформаційна складова економічної безпеки – ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності підприємства, представлення підприємства у середовищі партнерів та конкурентів, захист інформаційних ресурсів [1].

Інформаційний потенціал – єдність організаційно-технічних та інформаційних можливостей, які забезпечують підготовку та прийняття управлінських рішень, впливають на характер діяльності через збір, зберігання, обробку та розповсюдження інформаційних ресурсів.

Ознайомлення з категоріями інформаційної безпеки та інформаційного потенціалу свідчить про неможливість забезпечити безпеку в цьому напрямку без наявності відповідного потенціалу.

Інформаційний потенціал формується на підставі наступних видів інформації: планової, облікової, нормативно-правової та звітно-статистичної; аналітична складова повинна забезпечувати оцінку стану досліджуваного об'єкта, виявляти тенденції бізнес-процесів, що дозволяє приймати управлінські рішення, зокрема і задля забезпечення економічної безпеки підприємства.

Враховуючи збільшення загроз для бізнесу з боку зовнішнього середовища, саме вчасно отримана необхідна зовнішня інформація дозволяє посилити конкурентні позиції на ринку.

Мета конкурентної розвідки – забезпечення ефективного реагування компанії на швидкі зміни навколишнього середовища і управління ризиками бізнес-діяльності через здійснення своєчасного інформаційно-аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень [10].

Водночас, незважаючи на існування великої кількості методів розвідувальної діяльності підприємства, серед яких: вербування агентів серед співробітників компанії-конкурента, засилання «своєї людини», викрадення важливої комерційної інформації або використання тієї корисної інформації, доступ до якої конкуренти з різних причин не змогли обмежити, сьогодні конкурентна розвідка – це переважно система збору та аналізу відкритої інформації про ринки, технології та провідних гравців, яка розроблена і функціонує на високому професійному (аналітичному) рівні, з дотриманням усіх найсуворіших норм ділової етики. [10].

Актуальним наразі є використання бенчмаркінгу – діяльності щодо виявлення і вивчення найкращих із відомих методів ведення бізнесу. На відміну від конкурентної розвідки, бенчмаркінг – метод вивчення чужого досвіду, який не становить таємниці. Бенчмаркінг – це діяльність, що базується на взаємовідносинах, згоді щодо обміну даними, яка забезпечує вигоду для всіх учасників; це порівняння характеристик досліджуваних підприємств з метою встановлення розходжень в них в пошуку шляхів покращення ситуації. Бенчмаркінг проводиться на основі фактичних даних, точного аналізу і вивчення процесу, а не тільки на основі інтуїції. Не дивлячись на те, що практикують застосовувати внутрішній бенчмаркінг, в умовах конкурентного середовища зростає значимість зовнішнього бенчмаркінга, а саме партнерського (асоціативного). Враховуючи, що проведення індивідуального конкурентного бенчмаркінгу може викликати труднощі, пов'язані з доступом до інформації про діяльність конкурента, саме партнерський бенчмаркінг дозволяє на основі укладеного договору про проведення спільних порівняльних досліджень діяльності кожного з учасників (як різних профілів, так і однопрофільних), отримувати достовірну інформацію для ухвалення управлінських рішень щодо подальшого успішного розвитку. [11].

Підхід до визначення безпеки, як захисту проти злочинів, передбачає реалізацію таких функціональних складових економічної безпеки, як правова та силова безпека. Правова безпека – це належне юридичне забезпечення діяльності підприємства, що дозволяє урегулювати взаємовідносини всередині підприємства та з контрагентами. Силова безпека передбачає забезпечення безпеки персоналу, охорони приміщень та будівель. Успішна реалізація зазначених складових безпеки суттєво залежить від використання техніко-технологічного потенціалу, в частині технічних засобів охоронних систем, та набутих компетентностей персоналу, задіяного у виконанні окреслених функцій.

Підхід до визначення безпеки, як здатності забезпечувати відтворення, просте чи розширене, передбачає ефективне використання потенціалу відтворення – сукупності матеріальних, нематеріальних, фінансових ресурсів, які знаходяться у розпорядженні підприємства чи можуть бути додатково залучені.

Характеристика як складових економічної безпеки, так і відповідних складових потенціалу підприємства свідчить, що розглядати їх окремо не завжди доцільно. При розробці системи економічної безпеки на підприємстві обов'язково потрібно враховувати синергетичний ефект поєднання потенціалів окремих складових.

Забезпечити сталий розвиток підприємство може за умови не тільки адаптації, а і активного використання потенціалу підприємства для зміни зовнішнього середовища в напрямку зростання безпечності для бізнесу.

Економічну безпеку розглядають як сукупність складових цілеспрямованого впливу, організаційних, економічних, адміністративно-правових, на об'єкт управління щодо зміцнення економічної безпеки підприємства, що передбачає удосконалення формування та використання потенціалу підприємства.

Висновки

В умовах нестабільного бізнес-середовища результативна діяльність, а тим паче сталий розвиток, підприємства можливий за умови чітко налагодженої системи економічної безпеки.

Результати дослідження підтверджують тісний взаємозв'язок між рівнем економічної безпеки підприємства та наявністю і використанням потенціалу підприємства. Забезпечити належний рівень економічної безпеки можливо за наявності відповідного потенціалу підприємства. Розвиток потенціалу, а, відповідно, і сталий розвиток підприємства, можливий за умови уникнення загроз та зменшення

наслідків негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, тобто за умови ефективної дії системи підтримки належного рівня економічної безпеки.

При формуванні потенціалу підприємства слід звертати увагу на компоненти кожної складової потенціалу, що забезпечують безпеку. Сформувавши оптимальний потенціал підприємства для забезпечення належного рівня економічної безпеки можливо за умови адекватної оцінки, як потенціалу підприємства, так і рівня безпеки, що потребує подальших досліджень щодо методології оцінки потенціалу та економічної безпеки підприємства.

Список використаної літератури

1. Андрушків Б.М., Малюта Л.Я. Економічна та майнова безпека бізнесу : навч. посіб. Тернопіль : ФОП Паліяниця В. А., 2016. 180 с.
2. Філіппова С.В., Волощук Л.О., Черкасова С.О. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління : монографія / за заг. ред. С. В. Філіппової. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2015. 196 с.
3. Івашченко Г.А. Ідентифікація дефініції "економічна безпека підприємства" URL: http://www.business-inform.net/_inc/kachka_pdf.php?year.
4. Кірієнко А.В. Механізм досягнення і підтримки економічної безпеки підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.06.01. Київ, 2000. 19 с.
5. Белокуров В.В. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия. URL: <http://www.safetyfactor.ru>.
6. Стаматін О.В. Особливості формування техніко-технологічної безпеки підприємства. Системи обробки інформації. 2010. № 3(84). С. 159-160.
7. Лойко В.В. Технологічна безпека як складова економічної безпеки. Ефективна економіка. 2015. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_7.
8. Макаренко С.М., Абелядьєва Т.А., Казаков Т.С., Олійник Н.М. Визначення професійних компетентностей фахівців як складової формування оптимальної стратегії розвитку трудових ресурсів. Економічний простір. 2017. № 127. С. 150-161.
9. Колєнда Н.В. Поняття соціально-економічної безпеки підприємства. Економіка і суспільство. 2016. № 7. С. 672-878.
10. Мужанова Т.М. Конкурентна розвідка як інструмент інформаційно-аналітичного супроводу забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 16. С. 425–431.
11. Мешкова-Кравченко Н.В., Тарасюк А.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницької діяльності. Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 1(50). С. 92–96.

References

1. Andrushkiv B.M., Maliuta L.Ya. Economic and property business security. Ternopil, 2016.
2. Filipova S.V., Voloshchuk L.O., Cherkasova S.O. Economic security of real economy sector enterprises in the conditions of cost-oriented management. Odessa, 2015.
3. Ivashchenko H.A. Identification of the definition of "the enterprise's economic security". [Online]. Available: http://www.business-inform.net/_inc/kachka_pdf.php?year.
4. Kiriienko A.V. The mechanism to achieve and maintain the enterprise's economic security: author's abstract diss. for the PhD in economics: 08.06.01. Kyiv, 2000.
5. Bielokurov V.V. The structure of the enterprise's economic security functional components. [Online]. Available: <http://www.safetyfactor.ru>.
6. Stamatyn O.V. "The technical and technological enterprise's security formation features", Information processing systems, 2010. № 3(84). pp. 159-160.
7. Loiko V.V. "Technological security as an economic security component", Effective economics, 2015. №5. [Online]. Available: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_7.
8. Makarenko S.M., Abeldiyeva T.A., Kazakov T.S., Oliynyk N.M. "Defining the specialists' professional competencies as part of the optimal strategy formation for the human resources development", Economical space. 2017. № 127. pp. 150-161.
9. Kolenda N.V. "The concept of socio-economic enterprise's security", Economics and society. 2016. №7. pp. 672-878.
10. Muzhanova T.M. "Competitive intelligence as a tool for information and analytical support of the enterprise's information security", Economics and society. 2018. №16. pp. 425–431.
11. Mieshkova-Kravchenko N.V., Tarasiuk A.V. "Business activity information-analytical support", Business navigator. 2019. №1(50). pp. 92–96.